

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TUDOMÁNYOS ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

Közlemény az erdélyi muzeum-egyleti ajánlatok iránt. *)

XVII.

175

684.) B. Szentkereszti Zsigmond	1000 ft.
685.) B. Szentkereszti Zsigmondné, szül. gr. Haller Anna	500 „
686.) B. Szentkereszti István	500 „
687.) Gróf Beldi Ferencz	500 „
688.) Gróf Beldi Ferenczné, sz. Dániel Zsófia	500 „
689.) Csicsó-mihályfalvi Nemes József 120 darab könyvet, feles régi okmányt ezenkívül	500 „
690.) Beteg Kelemen ur	200 „
691.) Nalaczy Károli	100 „
692.) Keteli Imre ur	100 „
693.) Kakucs Elek ur	100 „
694.) Jakab Károly ur	100 „
695.) Simó Ferencz ur	100 „
696.) ifj. Róth Pál gyógyszer. ur	100 „
697.) Pattantyus Jakab ur	100 „
698.) Krémer Sámuel, dézsi kereskedő ur negyvenét dr. külföldi folyó pénzt, 100 for. értékű, 165 dr. régi érmet, 72 dr. könyvet, 22 dr. ásványt és egy dr. római régiséget	200 „
699.) Góla Mózes egy 300 for. értékű régi görög mészeti gyűrűt és	200 „
700.) Rigó Gyula ur egy rendes részvényt	5 pf.
701.) Farkas József ur	5 „
702.) id. Pataky Dániel ur	5 „
703.) ifj. Pataky Dániel ur	5 „
704.) Vajda János ur két rendes részvényt	10 „
705.) Bkfalvi Irma	5 „
706.) Bró-Pataky Luiza	5 „
707.) Czecz Antal ur 68 dr. könyvet és	5 „
708.) Pataky Ferencz ur két dr. régi ezüst pénzt, egy részvényt	5 „
709.) Peterffy József jószágigazgató ur egy dr. ezüst és 3 dr. réz emlékpénzt és	5 „
710.) gr. Kuun Géza két rendes részvényt	10 „
711.) gr. Kuun Lászlóné	5 „
712.) gr. Kuun László 3 rendes részvényt	15 „
713.) gr. Vass Györgyné 2 r. rész.	10 „
714.) gr. Vass Minka 2 r. részv.	10 „
715.) gr. Vass Ottília 2 r. részv.	10 „
716.) gr. Kuun Irén 1 r. részv.	8 „
717.) Kállay Gusztávné urnő három rendes részv.	15 „
718.) Szentpáli Josephine	5 „
719.) gr. Korn's Victor	5 „
720.) Véer Sándor 3 r. részv.	15 „
721.) gr. Vass Sámuelné 2 r. részv.	10 „

*) A közelebbi közlemény 658 tételszáma így igazítandó: Dr. Feneceger Károly, 660-dik. Urvázi György.

722.) gr. Pejachevich Hermine egy rendes részv. 5 „
723.) B. Szentkereszti Lina 5 „
724.) Baumgarten József ur 5 „
725.) A kolozsvári unit. collegiumbeli ifjuság befizetett 20 „

Urbér-kárpótlás.

Az 1848-ik évi szeptember 7-diki törvény második szakaszában kimondott elv: „a föld és telek fölmentendő, az osztórák birodalom majd nem mindegyik tartományában tényre vált. — Midőn bizonyos aggályteljes időben a földhermentesítés államveszélyes elméletek által fenyegetve volt, és némelyek a földbirtokosok „nem kártalanítását“ t. fonakul s igazságtalanul a humanitas követelménye gyanánt igyekeztek fölállítani. 1848 augusztus 26-án a mostani belügyminister e tartalomdus szavakat mondá:

„A kárpótlás kérdése a ministerium egyhangu nézete szerint a jog, méltányosság, politikai okosság és nemzeti becsület kérdése.

E szavak hordereje elismerést és gyakorlati érvényt nyert. — A nemzetgazdaság mezején évtizedek óta ez a legfontosabb operáció egyike nem csak gazdasági, hanem belpolitikai szempontból tekintve egyaránt s kivált Erdélyben, hol inkább mint bárhol a földes urak vagyona legnagyobb része az urbériség intézményeiben gyökerezett. *) — A föld felszabadítása után a kárpótlás az utolsó előny, a mely a földbirtokos részébe jut, de a mely kezébe régi kizárólagos előjogiérté váltásdíjának, vagy köznyelven beszélve „utolsó utra-válónak“ tekinthető, melylyel az állam rendes polgárai sorába állva „Eszétől fog függeni, minő állást vívhat ki magának.“ — Ezen állás kivására nem csekély befolyást foggyakorolni. — A mártus hóra kitálatásba tett kárpótlás Erdélyben inkább mint másutt nem csak a volt földesurak és volt jobbágyságok közti viszonyokat változtat-

*) Szerbiában p. o. a szerbek, Magyarországon a földes urak Erdélyben pedig a — jobbágyság száma, telte a földbirtokos vagyona nagyobb vagy kisebb voltát; — természetesen, hogy itt az urak kádó véleményéhez képest kiki — ha mindjárt áldozattal is — mentől több jobbgyót iparkodott szerezni.

ja meg merőben, hanem óriásilag hat egy-uttal Erdély összes nemzetgazdaságára, s e téren minden életkérdésben — mondhatnók — fölforgatást idéző elő, földet telket, volt földbirtokost, s jobbágyot, adókötelest, hitelezőt s adóst egyaránt érdekelve.

Az ezen operációra vonatkozó I. f. rendeletek, elhatározások, hirdetések és kibocsátványok különböző időszakokban jelennek meg. — Ha valaki mindezeket az érdekelteknek egybeállítva legbiztosabb ka-lauzal átadja, mindenesetre elismerést érdemel. — Ezen elismeréshez méltó igényt tarthat szakavatott — s a közigazgatást eddigelő számos s hasznos munkával gazdagított szerzője egy könyveszkének, melynek címe: „Az Erdélyben megszüntetett urbéri járandóságokért országos földvelmélből adandó kárpótlás. Kézi könyv a hajdon urbérjogosított földesurak, politikai és törvényszéki hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, meghatalmazottak sat. szóval mindazok számára, kik földtehermentesítés köüli ügyleteket, milynek: urbéri előlegek és a járadékra kötelezvényekben kiszolgáltatandó részletfizetések aránti folyamodványok, kitudása, utaltványozása és átvétele a kárpótlási tőkének és végleges kamatnak, kölcsön s egyégyek követeleknek a kárpótlási tőkéből kielégítése, a tőkének bírói kirendelése, a földtehermentesítési kötelezvények kivétel, lezárolása és eladása sat. — igazítanak. Toldatékul. I. Gyűjteménye az urbéri szolgálomnyok kárpótlására vonatkozó legényegbbs törvényeknek és rendeleteknek teljes tartalmukban és II. Helységek jegyzéke az 1819-20-heli összeírás szerinti osztályának és a volt ország folszólásnak kimutatásával.“

A magyar s német nyelven megjelent munka előszavából statisztikai tekintetben fölhozni érdemesnek tartjuk, hogy a m. cs. k. földtehermentesítési ország. bizottmány havonkénti ügyletkimutatásai szerint eddig 3822 hajdon földesuról 4703 bejelentési munkalát adatolt be.

E bejelentési munkalátok magokban foglalnak:

12,303 jószágtestet,

157,790 urbéri telket,

1,268,488 holdat,

71,090 ft. taxás sat.

Az országban működő 16 földtehermentesítési járás-bizottmány előtt már 1453

bejelentési munkalát vétetett igazolás és valóstítás alá, melyekből következő eredmény tünik ki:

2,752 jószágtest

35,177 urbéri telek

310,545 hold,

13,583 ft. taxa sat.

Ennél fogva már nem üres hang, hanem tény, hogy a földesurak közül sokak-
ra nézt a megszüntetett urbérijárandóságokért illető kárpótlás kamatja és tőkejét illetőleg az átvétel időpontja megjött s illetőleg közeledik.

A szerző ugyanott nem titkolhatja el azon meggyőződést, miszerint nagy rész-
vétel és valódi örömmel kísérté az erdélyi magyar napi sajtó azon törekvését, hogy a nagy közönseget a földtehermentesítés ügyével és tulajdonképpen a nyitváltával megismertesse, hogy ennek az anyagi érdekek óvására és előmozdítására veze ő eszközöket és utakat kimutassa.

Mi tökéletesen oszlozunk e meggyőződésben; de ha egyfelől az erdélyi magyar napi sajtó illeti is a körülmény kivásva, melyszerint az erdélyi földtehermentesítési kötelezvények árfolyama már most is 73—74% míg a magyarországiaké tavaly minmagunk 61%-en eladni látnak; ugy-másfelől a névtelenség oltalma alá huzódó szerzőy szerző urnak tisztá öntudattal hálankat szóban lévő munkájáért annál g-szintebben fejezteljük ki, mivel e vívmány az urbérkárpótlási ügyekben már 1853 megjelent „Utmutató“-ának nem csekély részben tulajdonítható.

Patakkövi.

Erdély pénzintézetei és még valami.

(Vége.)
Hogy ne csak Bécs, Triest s még egy-két, a pénzintézetek bírására nézve kiváltságot vá-
ros kereskedői s iparosai legyenek képesek hi-
teltől gyarapodni, s a mostanában gyakori pénz-
crissiseknél magukon segíteni, e végett szükség-
ges, hogy a pénzintézetek állhatása ne a gyed-
arasság legyen egy két fő város száma-
ra, hanem emelkedtesse meg minden je-
lentékeny városnak, mely a megye vagy vidék
középpontját képezi, hogy olyan pénzintézeteket
állthasson társulat utján, melyek fekvő vagyona
hitelezzenek, váltót számíttoljanak le, és érté-
kű papíra s drágaságra előlegezzenek.

Pusztán fekvő vagyona való hitelezésből, főleg a mint most a törvény rendeli, hogy a be-

TÁRCSA.

A magyar szócsalárendszer és Dr. Engel József.

Azok, kik a polit. lapokat, az „Uj Magyar Múzeum“, „Magyar Nyelvészet“ füzetét olvassák, észrevehették azon-
lénk, tanulságos és magában nagy következtetések csíráit hordó-
zó nyelv-vitát, mi Hunfalvi Pál és Lugossy József akadémiai tag
és debreczeni tanár között a magyar nyelvészet rendszere s lo-
gikai egymástánja kérdésében csaknem önkénytelenül kifejté-
dött. Az eddig megjelent adatokból ítélve, a kérdés magva az:
vajjon nyelvünk sajátos alkalának kiismerése
rendszerének tudományos megállapítása a rokon al-
táji nyelvek nélkül lehetséges-e vagy nem? A ki a
két, egymáshoz méltóan felkészülve küzdő szaktudóst egymással
tisztaságban bízik, s a mit tén ő nem a legszabatosabban fejez-
tek ki, kípótló jó akarattal bír, el kell hogy ismerje, hogy ez
és nem egyéb a kérdés, és hogy erre nézve végelemzésben mind-
kettő meggyeznek. A véleménykülönbség tovább és ott kezdődik,
hogy az első az iménti logikai fötételeiből egyenesen azt következté-
teti, hogy tehát mindenek előtt az áltáji nyelveket kell
tanulni mindazoknak, kik a magyar nyelv ügyé-
hez alaposan szólni akarnak; más szóval, hogy
nyelvügyünkben csak e nyelvhasonlítás utján te-
hetni hasznos szolgálatot; az utolsó ellenben úgy véleked-
ik, hogy a magyar nyelvészetnek mindenek előtti
teendője az összes meglevő anyagot tehát szó-
kincsünk egyes fajait, neveit, a szók értelmei,

tartalmát, telkét, családi helyét a nyelv hazai kör-
n belül, saját ép nyelvzérkünk és nyelvanalo-
gánk alapján, nyelvünk beltörvényei és természet-
e a szók családéleti összeköttetései szerint
tanulmányozni, kiismerni, meghatározni, szóval:
nyelvanyagunkat tudományosan feldolgozni, mi nem egyebet tesz,
mint a magyar szócsalárendszer megalkotásának
első szükségességét. A mely kérdéseket ez uton tisztázá-
hozni nem bírunk, azokra nézve kellene csak e nyelvhasonlítás se-
gélyéhez, idegen nyelvek törvényeihez és analogiájához folya-
modnunk; jól megjegyeztetvén, hogy szavaink értelme e-
lőbb mindig nyelvünk határain belül mint kívül ke-
resendő, és hogy e munkához minden képzett ma-
gyar tehetsége szerint járulhat. Sőt a ki anyai nyelven
kívül csak egyet-kettőt ért alaposan, sőt észlelése tán csak az el-
sőre van szorítva, ha ez egyben józan itélettel s helyes tapintat-
tal bír, és a mi legfőbb, nemzeti ép érzelme meg van őrizve, tán
hasznosabb munkát tehet a szócsaládok előleges rendezésében,
mint a ki számos nyelvet tud, de azokat bölcseletileg áthatni nem
képes, vagy nyelvünket bár mi okon nem az anyatej
tisztasága, édessége és melegsége fokáig bírja.
Míg nyelvünk önmagából értelmezve, széthányt törzseink gyö-
kei körül csoportosítva, a nyelvanyag bölcseletileg rendezve,
szócsaládok megalkotva nem lesznek, addig hibája zúgolódnak
altajstán káros sőt ellenséges eljárása ellen, kiknek buzgalma
— úgy látszik — többé semmi föl nem tartóztatja: az okozandó
kárnak és külföldi felülünkkel netalán kedvezőlen véleményének o-
kozói mi leszünk. Nyuitson tehát segédkezzen minden hivatalos
háznkfia szócsaládunk nagyfontosságú rendezéséhez, mi még vég-
képpen nem késelt el; hogy a mi altajstánk a rokon nyelvek
elsajátítására irányzott vállalatukkal készen lesznek, mi is szó-
csalárendszerünkkel készen legyünk. Ez ugy is egyedül a mi

dolgonk; ebben nekünk segédkezett semmi idegen jóakarat,
szorgalom és tudomány nem nyújthat, sőt másfelé vont irá-
nyuk miatt értett nyelv tudósink sem. Tartsuk meg azonban
legalább nyelvészeti törekvéseinkben a nagy Széchenyi ajánlotta
logikai egymástutni, mi a magyar szócsalárendszer
mindenekelőtti megalkotását követeli. E cél meg-
eddig sem kiltűzve, sem formálva, annál kevésbé volt kivíve.
Ez tehát az első!

Azon általános élelén figyelmen kívül, melylyel mi erdélyi-
ekül a nyelv-vita folyama és kimenetele iránt viselkedünk, Lugos-
sy urnak — kinek többi nézeteit sejtésem szerint Erdély értelme-
sége alá írta — ezen legutolsó szavai azok; mik engem arra
birtak, hogy Dr. Engel Józsefnek a lapokban már mások által is
érintett, de kívánt siker nélkül maradt nyelvészeti gyűj-
rársára az olvasó közönseget, az Akadémia illető osztályát, sőt
a nálunk mély és erős viszhangra talált nyelvészeti egymástán
tisztelt íróját is figyelmeztessen.

Nézzet erdélyi háznkfia ugyanis még mielőtt a magyar
Gyókszavakról írt pályamunkájával az akademiát jutalmat
1839 elnyerte volna, a magyar szócsalárendszer kidolgozásá-
nak eszméjével gyakran foglalkozott iránta terveket alkotott, e-
lőkészületeket tett sat. A mint pályaművét beadta, tervét azonnal
megállapítva, a nagy munkához hozzá fogott, s azóta — tehát
18 éven át — a logotörzsközebb székei város kebelében, szá-
mos nyelvek s még számosabb nyelvészeti művek birtokában, szá-
kadatlan munkássággal, éles figyelemmel, szenvedélyes tanulmá-
nyozással függött, gondolkodott, és dolgozott nagyszerű tervé-
nek valóstításán; elanygyira, hogy az ő kezét között a Magyar
szócsalárendszer csak nem egészen készen, tizenhét
család, mintegy 70—80 ív tisztázva is van: a még nem tisztá-
zott szócsaládok egy-két száz ívre terjednek; ezeken fölül van-
nak még a röpant segéd-jegyzékek! Az egész munka tisztába i-

S z e r k.

*) Mult számunkban hibáson szedetett „regulatio.” Szek

r. 1

2) A mint tudjuk, s a lapunkban közzétett jegyzőkönyvből látható, a kolozsvári kamara elcéladta teljesítéi is, nem régebbi feltérjeszté a Kolozsvárra tervezett takarékpénztári alapszabályokat, a melyek a kassai hasonló intézet mintájára készültek. E feltérjesztésben el van mondva mind az, a mit Cs. O. ún. a takarékpénztárak régebbi szerkezeté mellett itt felhozott, s van okunk hinni, hogy a m. kormány azon indokokat mel távololni fogja. Szekri.

Korsai

Girókuta, febr. 18. Örvedetes tudósítással kezdem soraimat. A tasnádi kertleiben nemcsak egyesek buzgólkodnak muzeumunk gyarapításán, hanem még a cs. k. járáshivatal maga mutatja: miként kell még mulatva is a nemes, és régi előmozdítani. Az eszme t. Murát uré, törv. segéde, ki is f. hó 21-re zártkörű fényes táncestélyt rendezend. Bémenet 1 pft. A tiszta jövedelem a muzeum számára határozza A belépti jegyeket nagykirályi nyomdász t. Gönye i. ur nyomatta. Hogy megmutassa testvéri szeretetét, a nyomtatás díját az illető t. megrendelő urnak a muzeum javára viszszaadta. Ezen nemes tettel meghallották a n.királyi barna zenészek, s 10 pftal olcsóbban, saját fogadott alkalmakkal előadást Tasnádra, hogy 21-kén sirva vigadassunk.

(150–165 l.) Az szorgalmas és sok gyakorlati ügyességgel bíró szerző nem kívánja mutatni, hogyan szokta ő tartani földrajzi tanításait, nevezetesen ezúttal az úgynevezett csillagászi földrajzot veszi előadás tárgyává egészen ily módon, mint-ha tanítványai általánuk előtté szólna a következő sorozatban: föld alakja, égtájak, földforgása, hold, a föld napkörüli keringése, bolygók, naprendszer, a földön képzett vonalak, hosszúsági és szélességi fokok, a föld felszíne, földövek, száraz, víz, végre Európa térképe s aztán jöne Magyarország.... A milyen tanulmányteljeseknek ismerem az ily methodicus czikkeket s a mily nagy becsüléssel vagyok a t. értekező iránt, ki feladata egyes részeit mesterileg oldotta meg, szintugy komoly kötelességemnek ismerem némely bolások- vagy mulasztásokra figyeltenem... Az ily gyakorlati leckeizék mindig meg kell előzni egy rövid tájékoztatnak hogy t. i. melyik osztálynak szánta előadását, miknek kellett megelőzni ezt s minő folyamokra osztja tanítmányát? Ezek nélkül hiányzik a szükséges szempont, melyből eljárását megítélhetjük s magunkat kellőleg tájékozhatjuk. Itt csak történetesen tudunk valamit róla, hogy ez alkalmasint első földrajzi lecke (a 164. lapon, értekezése végén: „Nagyermekek, elmondtam és meg tanultátok a legszükségesebbeket a földrajz kezdéséhez”). És ha csakugyan első lecke, akkor föltétlen hibáztatnunk kell az ilyen forma kezdést: „Fiaim! ez a föld, melyen lakunk, olyan forma gömbölyű, mint egy alma, bár nem olyan sirna. Ezt minden tanult ember hisz, (!) és csak is az nem hiszi, ki vagy igen keveset vagy semmit se tanult sa...” Soknak, igen soknak kellett előkészítőleg történni, mi a gyermeknek a föld gömbölyűségét mutogatnók Tudja minden szakértő, hogy a földrajz elemeit az úgynevezett „honismerbe” kell beleszőni, tehát a közelíról a távolira menni; tudja, hogy a csillagászi földrajznak legtermészetesebb tanmenete az, melyen tudomány maga is kifejlelődött, melyet az emberiség is követelt, láthatóan lassankénti szízelődésével, más szókkal a történeti

(71)
53.—856.

(3-3) (105)

A Kolozsvárt létező erdélyi nemzeti színháznak. f. 1857 ki virágvasárnapjától számítva egy vagy több évre, valamely válnakozó általi átvételére ezennel csőd hirdetik.

Jelentési határidő f. évi febr. 15 k. mely napig a válnakozók személyesen vagy bérmentes levél útján magukat alóírtan jelentsek.

Kolozsvár, jan. 8 án. 1857

Az erdélyi nemzeti színházi bizottmány nevében,
Groisz Ferdinánd. jegyző

(76)

(2-3)

B. Radák Istvánnak bányabükkli fogadója f. é. ápril 24-én kezdve három évre arverés útján fog kiadni. — Kivenni szándékozik kéretnek 100 ft. bányapénzzel ellátva, februar 16-án Kolozsvárt a baroné piacz-sori 452 számú házában megjelenni —

Ezen a legjellegesebb s legalkalmasabb növényekből a legkisebb jegeczes cukorkák — a legtekintélyesebb vélmények szerint — mint enyhítő hatású szer, köhögésben, rekedtségben, torokfeszülésben, nyálkaskodásban sat. kitűnőleg ajánlhatók, melyek a bennük foglalt növény- és édes medvek legjára által a beszélő szerv tisztasága, eleveisége és hajlékonysága a legjobb hatással vannak. Ezek nemcsak ezen valóban jótévéő tulajdonságaik által igen előnyösen különböztetik meg magokat az oly gyakran annyira dicéért melleszokorkaktól, Pate pectorale sat. hanem mindezen készítmények fő-
lött még különösen az általantüntetett ki magokat, hogy az emésztő szervek által könnyen fölemésztetnek, s hosszabb használat mellett sem okoznak semminemű gyomorhajókat, sem savanyúságot, sem elnyálkosodást nem hagynak hatra.

Kolozsvárt kapható egyedül Wolf János ur gyógyszerárában, úgy szintén Abrudbányán Ferenczy Mihály, Beszterezén Kelp Fr. és társa és Dietrich és Fleischer, Szászvároson Spech G. gyógyszer. Déván Büchler A., Ebesfalván Schmiedt A., Szebenben Zöhrer F., Brassóban Sterner Fr. és Hoffman József, M. Vasárhelyt Fogarasi Demeter, Szász-Sebesben Weissörtel Fr., Köhalmomban Milacs Ed. F., Segesvárt Kisselbacher J. B., Székely-Udvárhelyt Kauncz J. A. gyógyszer. Tordán Velics György uraknál

(5-8)

(10)

MOLL SEIDLITZI POROS.

Az utolsó párisi világkiállításán a hivatal s Wiener-Zeitung szerint minden hasonló házi orvosszerek felett **egyes-egyedül** méltóztatták **plakett-médallionnal**, s a nemzetközi bíróság ezen souverain ítélete által megegyeztetlenül bizonyítvány van adva arról, hogy ezen készítmény minden kül- és belföldi ilyen szerű készítményeket jószágával és becsességével felülmúl.

Egyedüli központi szállító raktár: Bécsben a Gólya cimerű gyógyszerár, Tuchlauben, a Wandl-hotel 1 szobában.

Egy bepecsételt satul ára: 1 ft 12 kr p. p., a melyhez pontos használatmódi utasítás van mellékelve, különböző nyelveken

Főraktár Kolozsvárt: RITTER TRAUOGOTT özvegye gyógyszerár, b. Monostor utcában. Szászvároson SPECH gyógyszerésznel, Beszterezén SZONGOTT, Déván BÜCHLERNEL.

Ezen Seidlitz-porok, melyeket mindenütt számtalan példák és hosszas tapasztalás oly hasznosnak talált, hogy azok híre a birodalom határait túlszárnyalta. Hogy MOLL féle Seidlitz-porok minő gyógyszerrel bírnak jelesen a gyomorhajókban és szorulásokban, hogy minő segélyt nyújt a májajókban, szorulásokban, aranyérben, szédülésben, szivdobogásban, vértolulásban, gyomorgörésben, nyálkakórásban s különböző női betegségekben, azt megállapított tények bizonyítják, és számtalan ingerlekeny személyeknek nyújtott lényeges könnyűlést és új tetterőt ezen szerek okos használata.

Ugyan ott mindig kapható: Csuka-máj olaj (Darrsch Leberthran-öl)

Rheumatismus fájdalmak.

A Goldberger-féle galvan-villanyos rheumatismus-lánczok több esetekben, erős rheumatismus fájdalmak gyógyításánál, igen hathatósaknak bizonyultak be, mit én ezennel örömezt bizonyítok. Salzburg

Späth József, med. chirurg.

Rheumatismus baj.

Ezennel bizonyítom, hogy a Goldberger-féle rheumatismus-lánczok, nálam egy avult rheumatismus bajellen használva fényes eredményt szűltek. Eleinte károm a fájdalom miatt alig tudtam fölemelni, és most miután a lánczot használtam, minden fájdalomtól ment vagyok, mit ezennel, mint igazságot, a nyilvánosságának átadok.

Frankfurt a. M.

Ungern-Sterbergi R. báró.

Köszvény és rheumatismus.

Alóírt hitelesen bizonyítom, hogy a nekem vizsgálat végett átadott Goldberger-féle galvan-villanyos rheumatismus-lánczok semmi egészségre ártalmat nem tartalmaznak, sőt minden betegség-esetekben az edény- és idegrendszernek, különösen pedig köszvény és rheumatismus ellen, hol tudomás szerint a villany-galvanismus hathatósan van elismerve, az előírt használat-módon kitűnő hasznót szereznek.

Bamberg.

Dr. Botzner,

bajor kir. orvos tanácsos és törvényszéki orvos.

Egyetlen bizományos Kolozsvárt: Wolf J. gyógyszerész, valamint: Abrudbányán: Ferenczy Mihály, Beszterezén: Kelp Frigyes és társa, úgy szintén Dietrich Samuel, Szászvároson: Spech Gusztáv, gyógyszerész. Csernoviczban: Schnirch Ignacz és Zachariásievicz T. Déván: Büchler Elek, Érsebetvároson: Schmidt Andr. Gurahumoran: Laiser K. Szebenben: Zöhrer Ferencz Karolyfejevárt: Megay M. Brassóban: Stenner F. és Hoffmann J. Lugoson: Arnold J. és Schiessler Ant. M. Vasárhelyen: Fogarasi Demeter. Medgyesen: Orendi F. J. Szász-Sebesen: Weissörtel Fr. F. Szász Régen: Melas Ed. F. gyógyszerész. Sadagura: Grabowicz Elek, gyógyszer. Sereth: Rippa F. Szamosújváron: Placintár Gratián, Székely-Udvárhelyen: Kauncz A. F. gyógyszerész. Thordan: Wélics Gy. és Wolf Gy. gyógyszerészek. Tokaj: Hayduk József Ungváron: Pollak Lipót és fia

(58)

Dr. Hartung-féle cs. kir. szabadalmazott

CHINAHÉJ-OLAJ.

A hajnövel megtartására és szépítésére;

egy üveg használati utmutatással együtt 50 pr.

NOVÉNY-HAJKENŐCS,

a hajnöves fölélesztésére és erősítésére; egy köcsög használati utmutatással együtt 50 pr.

A dr. Hartung-féle hajnövesztő-szerek, bebizonyított kitűnő jó tulajdonságaik s jutányos áraik által igen kedvezőleg különböznek az oly sok részről dicéért macassar-, lapugyók- s minden más egyéb hajolaj és hajkenőcsöktől s e szerint azok méltán, mint e nemben a legjobb és legjutányosbakk lelkismertesen ajánlhatatnak. Eziránti kimerítőbb leírások ingyen szolgáltatnak, és magok a szerek valódi és nem hamisított állapotban kaphatók Kolozsvárt egyedül a Wolf testvérek gyógyszerárában; valamint

Szebenben: Zöhrer Ferencz-nél, Brassóban: Stenner, Hoffmann és Kopnaseknél, M. Vasárhelyt: Fogarasi Demeter-nél, Tordán: Velics György-nél és Segesvárt: Kisselbacher J. B.-nél találhatók

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Farkas-pent - S. Cs. Cs.

Porosz királyi kerületi főorvos

Dr. KOCH

jegeczes NÖVÉNY-CZUKORKÁI

változtatlanul eredeti skatulyákban 20 és 40 pr. árultatnak

Ezen a legjellegesebb s legalkalmasabb növényekből a legkisebb jegeczes cukorkák — a legtekintélyesebb vélmények szerint — mint enyhítő hatású szer, köhögésben, rekedtségben, torokfeszülésben, nyálkaskodásban sat. kitűnőleg ajánlhatók, melyek a bennük foglalt növény- és édes medvek legjára által a beszélő szerv tisztasága, eleveisége és hajlékonysága a legjobb hatással vannak. Ezek nemcsak ezen valóban jótévéő tulajdonságaik által igen előnyösen különböztetik meg magokat az oly gyakran annyira dicéért melleszokorkaktól, Pate pectorale sat. hanem mindezen készítmények fő-
lött még különösen az általantüntetett ki magokat, hogy az emésztő szervek által könnyen fölemésztetnek, s hosszabb használat mellett sem okoznak semminemű gyomorhajókat, sem savanyúságot, sem elnyálkosodást nem hagynak hatra.

Kolozsvárt kapható egyedül Wolf János ur gyógyszerárában, úgy szintén Abrudbányán Ferenczy Mihály, Beszterezén Kelp Fr. és társa és Dietrich és Fleischer, Szászvároson Spech G. gyógyszer. Déván Büchler A., Ebesfalván Schmiedt A., Szebenben Zöhrer F., Brassóban Sterner Fr. és Hoffman József, M. Vasárhelyt Fogarasi Demeter, Szász-Sebesben Weissörtel Fr., Köhalmomban Milacs Ed. F., Segesvárt Kisselbacher J. B., Székely-Udvárhelyt Kauncz J. A. gyógyszer. Tordán Velics György uraknál

Minden betegség Likerü-
léseleget pontosan kell
vizsgálni arra, hogy a Dr.
Koch-féle jegeczes növény-
czukorkák csak hosszúságú
skatulyákban vannak pa-
kolya, melyeknek barna be-
tükkel nyomott fehér függ-
vénye a fenébb látható pe-
sétet viseli.

(43)

Fris szállítmány!!!

Csász. kir. legfelsőbb szabadalommal és a magas porosz kir. orvosügyi ministerium jóváhagyásával.

BORCHARDT

orvostudornak

GYÓGY-FÜSZERES

NÖVÉNY-SZAPPANJA

számos növényi, növszerint fü zeres és áther-olajos anyagon kívül tartalmaz még ásványos alkatrészeket is, melyek ezen szappan hatályát sajátosságossá és jellemzővé teszik. Az nem csak hogy a lórt puhán és hajlékonyan tartja, s ezáltal annak kigőzölgesítés szabaddá teszi, hanem vegy-alkatrészei által felszívólag és változtatólag is hat a bőrre, az alhattyázatra és mirigyes létszerekre, s azokat újított tevékenységre ingerli. Dr. BORCHARDT növény-szappanja ennél fogva éppen oly jeles szépitő, mint a kalmás szer az anynyira terhes széplő, pörsedékek, fakadékok és más bőrtisztatatlanságoknak gyengéd módon és rövid idő alatti eltávolításra.

A Dr. BORCHARDT-féle Növény-szappan zöld betükkel nyomott fejez s az itt álló bélyeggel ellátó t eredeti pakétaicskában árultatik s Kolozsvárt csupán WOLFF J. gyógyszerárában található, és Tordán WOLFF GÁBOR gyógyszerésznel.

(38)

NÖVÉNY-FOGPOR

G. J. POPP-tól.

Fogorvos s az Anatherin-szájviz sat. kiv. tulajdonosa.

E növény-fogpor aként tisztítja a fogakat, hogy naponkénti használata által nemcsak a szokott, anynyira kellemetlen borkó távolítottak el, de a fogak zomancza fejérbbe és gyöngédebb lesz; erősíti a foghúst, s ezáltal a már megromlott fogak épségét viszszaadja, s kellemes illattal a száj legroszabb szagát is eltávolítja.

Egy skatulya ára 36 kr p. p. Található Kolozsvárt Wolf J. gyógyszerárában és Tordán Wolff Gábornál

(40)

Dr. SUIN de BOUTEMARD-féle
fűszeres

FOG-PÉP (Zahn-Pasta)

Mint tudva van a különbféle-FOGPOROK használata nemcsak nem elégséges a fogakat minden üleptől tökéletesen megtisztítani s azok fényét ismét helyreállítani, hanem ezen porforma szerek folytonosan használva, m g részt a foghusra, részint a fogománczra káros hatással is vannak. E tények több évi tapasztalások gyűjtésére és kímélőlétszerekre szolgáltat indokul egy **czélszerűbb formájú fogszert** feltalálhatni, mi-nek eredménye lett: Dr. SUIN de BOUTEMARD FÜ-ZERES FOG-PÉP.

A pép-forma t. i. oly formának bizonyult be, mely a foghúst edző hatásánál fogva egyszerűs mind a legbiztos s legártatlanabb fogtisztító szer, mely a fogak közti képződő állati és növényi elődiek (Parasiten) elpusztulását eszközli, s mely jótékony befolyást gyakorol az egész szájürege és annak szagára, minél fogva tehát joggal legjobban szerű ajánlhatatik, mely a fogak — az emberi szépség és egészség oly lényeges részének — művelésére és fenntartására s szenvedő bajok elhárítására alkalmas.

A dr. SUIN de BOUTEMARD-féle FOG-PÉP tehát, a szépitési vegyészeti mostani állapontja szerint a fogművelésre nézve legnagyobb nyereeményül tekintethetik, és kaphatni igaz valódiságban WOLF testvérek gyógyszerárában Kolozsvárt, pakétját 40 pr. árúzárt.

(167)

Haszonbérbe kiadó birtok.

Apahidán Kolozsvártól 3/4 órányira, a nagy országútnan, 1857 április 24-től kezdőleg: — közellebből szabályoztatott koresma joga, és tagosítottak külső két darabban, — egyik 93 hold területű termékeny széná rét, az udvartelek folytatban, a Szamosra járólag; — másik 328 hold területű, vegyes szántó, és kaszáló tábla, középeben egy utásra alkalmas tával.

Értekezhetni ügyvéd Fejér Mártonnal, Kolozsvárt B. Közép-utca, 303 sz. alatt.

(66)

Illó feltételek mellett kiadó bérbe

Kolozsvárt egy jeles kalapós műhely, minden ahhoz kívántató eszközökkel, készletekkel, kalapokkall üzlettel, s ha kívántatni fog, a kalapkészítéshez szükséges kész anyagokkal együtt. — A kibérlési szándékozó ez iránt bővebb utasítást vehet Csató Jánostól, lakása belső közép-utca, 538 sz. alatt.

(106)

Haszonbérbe kiadó birtok.

Apahidán Kolozsvártól 3/4 órányira, a nagy országútnan, 1857 április 24-től kezdőleg: — közellebből szabályoztatott koresma joga, és tagosítottak külső két darabban, — egyik 93 hold területű termékeny széná rét, az udvartelek folytatban, a Szamosra járólag; — másik 328 hold területű, vegyes szántó, és kaszáló tábla, középeben egy utásra alkalmas tával.

Mezőgazdákat érdeklő HIRDETMEY.

Dr. Svoboda Gusztáv, az innsbrucki cs. k. egyetemnek állatgyógytani tanára.
Dr. Koschate, a porosz-szilézia középonti állatkinzás elleni egyet elnöke.
Dr. Khuen, a bécsi középonti állatkinzás elleni egyet főtitkára.

Korneuburgi baromtáp- és gyógyport

Lovak, szarvasmarhák és juhok betegségeinél, különösen következő esetekben jó lelkiismerettel és teljes meggyőződéssel ajánlják.

Szarvasmarhákban betegessé vált tejelválasztás, emésztési fogyatkozások folytán kevés vagy gyöngye tejelés esetében, mely a pórak használatával állat meglepően javul; továbbá vérféj és kezdekor májvészben és puffaltságban.

A lóbetegségeknek hasznossága kétségtelenül: tüdővészben; torokbajban; szelid természetű és aggasztó mirigydaganatokban; feregbanalmakban.

A juhoknál jótékony befolyást gyakorol a metélynél; májrothadásnál; épp így az altestrendszer minden bajaiban, hol téltenség a baj oka.

Azon baromtyényszerzőknek, kik állatorvosi segélytől távoli pontokon laknak, ezen baromtyógyyszer igen ajánlható. Mindig kapható az a következő letéthyelyeken:

Főszétküldési raktár a kerületi gyógyszerertárban
Korneuburgban. Alsó Austriában.

Ára a kis csömegnek 24, a nagynak 48 pkr.

Főletéthyely Erdélyre nézve:

Kolozsvárt: Wolff J. gyógyszerészénél.

Szebenben: Zóhrer F. J. Brassóban: Gyertyánfi József és fia.
Besztercén: Dietrich Samuel Szászvároson: Spech Gusztáv gyógyszer.
Cs. kszerdán: S. Reutz Pál Szászrégenben: Traugott Wachner
Dézsen: Krémer S. Székely-Udvarhelyen: Kaunitz J. A.
Erzsébetvároson: Smidt A. Tordán: Welles György
Köhalomban: Nagel Smidt örökösök Segesvárt: Misselbacher A.

Mind ezen bizonyos uraknál kapható: Dr. Svoboda Gusztáv jó hatásáról ismert **disznó-gyógyport** is, mely a disznóknak többféle betegségeben, mint gyorsmentő szer alkalmazható. Ára a nagy csömegnek 1 ft. 12 kr. a kisebbnek 36 kr.

Azon gyógyszerész és kereskedő urak, kik bizonyosok kívánnának lenni, s nagyobb mennyiségűt átvenni elhatározzák, szíveskedjenek magukat Misselbacher B. J. urral (Segesvárt) vagy az alsó ausztriai, korneuburgi kerületi gyógyszerertárral, hol az ajánlatok elfogadhatók, bérmentett levél útján magukat érintkezésbe lenni.

POPP fogorvosnak cs. k. kiz. szab.

Anatherin-szájvize.

Egyetlen központi-szétküldési letéthyely nagyban s kis részletekben:

Bécs, belváros, goldschmied-utca 604. sz.

Egy üveg ára használati leirattal 1 ft. 20 kr. pp.

Miután ezen, kiváló tekintélyek számos elismerő bizonyítványai által igazolt, a csaknem naponként fokozódó és sokszorosan növekedő háztartási szükségletnél szükségessé vált és megpróbált szájjá a magas és legmagasb uraságoktól, mint a fogak és szájrészek épentartására kitűnő övszerű használati, valamint a leghírnevesb orvosok által rendeltetik, minden földcséréstől egészen fölmenve érzem magamat.

A t. cz. közönségnek figyelemztetésül.

Miután mind Bécsben, mind vithern szájjá nemek már használt gyanánt mint valódi árultak, és családok, ösztönöztenve érzem magamat, hogy minden üvegesének mottó bélyeg látható, jól bezárva merülődésekről szíves értesít.

déken utáztott rossz szájjá. Anatherin üvegeiben, az általam készített így az illető vasárlók kellemetlenül gamat a t. cz. közönséget figyelemztetésül, melyben az idegyokell lenni; ellenkező esetben a föltést kérek.

Popp J. G.

NÖVÉNY-FOGPOP:

anynyira tisztítja a fogakat, hogy ennek naponkénti használata által nemcsak a rendszeren anynyira alkalmasan fogók eltávolítatik, hanem a fogak fehérsége és finomsága mindig növekedik.

Bizományosok:

Kolozsvárt: Wolff J. gyógyszerész. Szebenben: Zóhrer Ferencz, J. Brassóban: Kim, Klockner és Hoffmann J. Szászvároson: Leonhard F. J. M. Várhelyi: Foggarasy D. Medgyes: Oréndi F. J. Segesvárt: Misselbacher B. J. Károlylejtérvárt: Megay F. Besztercén: Dietrich és Fleischer. K. Várhelyen: Kleber, gyógyszerész. Erzsébetvároson: Schmidt F. Thordán; Wolff G. gyógyszerész. Balázsfalván: Kovrig Tivadar.

HASZONBÉRBE ADÁSI HIRDETMEY.

Iktari m. gr. Bethlen Domokos ur hidalmási rész jószágá, az ehez tartozó több helységekben lévő birtok részekkel együtt, a folyó évi Sz. György naptól kezdve több évre haszonbérbe adó. — A birtok minőségét s jövedelmeit meg tudhatni helyben Hidalmáson, a haszonbéri feltételeket pedig Kolozsvárt t. Sere László urnál. B. Király-utcai 15 számú háznál

PÁLYÁZAT.

A „Kisbányai Ferencz és Zsig.

mond magánytársulati bányához. Bányagondnoki (Besorger) állomásra ezzel pályázati nyitattik.

Ezen állomással egybe van kötve 500 pf. évi fizetés, 110 pf. letartási járandóság, és helyt a bányánál szabadszállás.

Pályázni kívánók ezzel felhivatnak — elméleti és gyakorlati bányászkapességeiket igazoló bizonyítványokkal ellátott — folyamodványaikát (évi április 30-ik napjáig) a Kisbányai Ferencz és Zsigmond egyetelt bányák igazgatóságához Tordára beküldeni.

Tordán, 1857 jan. 24.

Gyógyszeres szappanok.

A biztosan s gondosan készített

GYÓGY ZERES SZAPPANOK

használatára újabb időben valódi szükségessé vált, mi itt

a lehető legteljesebb

módon találja kielégítettségét. Az ezen

szappanokban foglalt

gyógyszerek formája s

menyisége részint elismert

ügyességi és magas

állású orvosok ítélete által jóváhagyva s azoknak saját használatára által teljesen igazolva van, részint pedig a készítmények alapjául vett növények

különbösen oly egyenértékűeknek, kik az orvosi szakban tekintélyt szolgálnak. Ekképp már kisebb körökben sikerült irántuk kedvező részvétet ébreszteni, mely körökből azon felszólítás indult ki, hogy a közönségnek nagyobb mértékben nyújtassék alkalom, magat kellemes formájú s csekély költséggel járó alkalmas szerekkel elláthatni. — AZ ALÁBBI ELŐSZÁMLALT GYÓGYSZER SZAPPANOK SORA oly gyógyszeranyagokat foglal magában, melyek tiszta és hamisítatlan minőségben oly mennyiséggel kapcsolattak a készítményekhez, miszerint azok az orvosi használatnak tökéletesen megfelelnek, s a kívánt hatás töltük biztosan várható.

	pkr.		pkr.
Hamiblag-szappan, görvélyes bajoknál, darabja	32	Halmájzsir-szappan, görvélyek és asz-kóroknál, darabja	20
Irla-szappan, idült bőrkötegetnél, dbja	29	Kátrány-szappan, bőrhámladék és kútegeknél, darabja	20
Terpentin-szappan, csúszos bűnülásoknél, darabja	20	Epe-szappan, szeptől és fejbőrmóssáshoz, darabja	20
Benzoe-szappan, bőrkeményeségnél, db.	23	Kén-szappan, mindennemű bőrkötegeknél, darabja	20
Kámfor-szappan, csúsz és köszvény-nél, darabja	20	Rozmárin-szappan, erősítő mosások és fürdőkhez, darabja	20
Kéniblag-szappan, elévült bőrkötegeknél, darabja	27	Könleget-szappan, daganatok és keményedéseknél, darabja	20

Ezen a vegy-gyógyszerészeti elvek alapján gondosan készített gyógyszeres szappanok azon biztosságnál fogva, mit a többrendű tudományos vizsgálatok s gyakorlati használatok öröndetes eredményei nyitnak, a közönségnek méltán ajánlhatók. A különféle gyógyszeres szappanok készítése s használati módjáról szóló utasításban, minden raktárban ingyen szolgáltatik, egybefoglalt szempontoktól általános megnyugvást nyújthatnak azoknak sokszor használatosságát illetően; azonban az orvos urak megítélésére hagyaték, a legmegfelelőbb használati módot még számos más esetekben is meghatározni s rendelkezéseiket a szernt adni.

RAKTÁRAK, melyek a törvényhez képest csak iparüzleti joggal bíró gyógyszereszkre bíznak, a bel és külföld előkelőbb gyógyszerertáiraiban léteznek, Kolozsvárt Wolff J. gyógyszerészénél, Tordán Wolff Gábor gyógyszerészénél

Koros csúsz-nehezégek.

A Goldberger-fele galvan-villanyos-lánczat koros csúsz nehezégek ellen mindig a leghatásosabbnak találtam. Főkeppen fülzugas- és fülszengéseknek legjobban bebizonyult ezen szer győgyereje. ha a lánczat nyakamon hordva, az üvegengert a szenvedő fül közelebe helyezem, nyakam minden este gyenge sós vízzel mértékletesen megmosom, és a lánczordas ideje alatt mindig egy meleg nyakkendő által egyenlő melegben tartom. Az alkalmasan fülfajdalmak nem sokára szűnni kezdeks végre egészen elveszték.

Ezt ezenel tapasztalatom után bizonyítom, Schlawe helységre, Pommeraniában. Dr. Cron porosz kir. phys.

Köszvény-csúsz.

Hogy J. T. Goldberger úr galvan-villanyos-lánczai minden köszvény-csúsz és idegbetegségben szenvedőknek nagyon ajánlhatók, ezennel bizonyítom, mivel ez év folyamán több szerencsés következményt volt alkalmam látni ezen lánczok használatának. Budweis, Csehországban. Dr. Haas, városi physikus.

Csúszos-lábnyalvályak.

A Golberger-fele galvan-villanyos-csúzlánczok egy avult csúznyalvály ellen jobb lábamon, jeles szolgáltatást tettek. Ha szintén fájdalmaimtól még egészen nem is vagyok ment, még is pár órára a lánczok használata után enyhülést éreztem s legalább csendes almat nyertem; azért kötelességemnek érzem ezt halálal elismerni, és a mondott lánczokat minden hasonló szenvedőknek ajánlani Stralsund Harder, kir. por. alezredes

Egyetlen bizonyos Kolozsvárt: Wolff J. gyógyszerész, valamint Abudbanván: Ferencz Mihály Besztercén: Kelp Frigyes és társa, ugyinté Dietrich Samuel Szászvároson: Spech Gusztáv gyógyszerész Csernoviczban: Schnirch Ignác és Zachariásievicz T. Déván: Büchler Elek. Erzsébetvároson: Schmidt Andr. Gurahumoran: Laiser K. Szebenben: Zóhrer Ferencz. Károlylejtérvárt: Megay M. Brassóban: Stenner F. és Hoffmann J. Lugoson: Arnold J. és Schlissler Ant. M. Várhelyen: Fogarasi Demeter. Medgyesen: Oréndi F. J. Szász Sebesen: Weissörtel Fr. F. Szász Régen: Melas Ed. F. gyógyszerész. Sadagura: Grabovics Elek, gyógyszer. Sereth: Rippa F. Szamosújváron: Placintár Grátián. Székely-Udvarhelyen: Kaunitz A. F. gyógyszerész. Thordán: Welles Gy. és Wolff Gy. gyógyszerészek. Tokaj: Hajduk József. Ungváron: Pollak Lipót és fia.

Cs. k. kiválts.

Anatherin szájjá.

POPP G. J.

gyakorlati fogorvostól Bécsben, a várban Goldschmied-utca 604 szám alatt.

E szájjá hasznossága mellett 1000-nél több bizonyítvány szól a legjelesb tekintélyektől, valamint a naponként emelkedő fogyasztás is, mely a birodalomban szinte 200 raktárt tett szükségessé, azt bizonyítja, hogy e szerenél, a szájjá minden betegségeiben, jobb nincs.

Minden üvegecskének hasonló alakja van, mint az itt álló kicsinyített rajzolat, és saját pecséttemmel van ellátva. Minden raktár köteles egy üveg szájjávet csak 1 f. 20 pkr. árulni.

Kapható e szájjá

Kolozsvárt Wolff J. gyógyszerész, Besztercén Dietrich Samuel, Brassóban Kinn és Klokner Fejérvárt C. M. Megay, N. Szebenben Zóhrer és A. Popp, Segesvárt J. B. Misselbacher, M. Várhelyi J. D. Fogarassy, Szász-Régenben Dietrich és Wachmer, Szászvároson J. F. Leonhard, Tordán Wolff Gábor uraknál.

Bizonyítvány.

Felhíva érzem magam a Popp, bécsi fogorvos urtól feltalált Anatherin szájjávet mindenki-nek ajánlani, a ki foghús-vérzesben szenved vagy rossz fogai vannak, minthogy magam is használtam s valóban a legjobb hatását tapasztaltam. — Znaim, jun. 1854.

Walter János s. k. polgár Znaimban.